

ved Tvang. Det er allerede fremhævet af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Kinnestad), og jeg skal derfor ikke dvæle længe derved. Man kan end ikke paastaa, at det er et mindre Onde; thi denne Brugsform er saaledes omgjærdet og beskyttet fra Lovgivningens Side, at det vilde være en stor Misbrug at kalde det et Onde. Men lad os kalde det et mindre Onde, saa er det dog sikkert, at det er enten stillestaende eller i Nedgang. Kjendsgjerningerne vise, at, om det er et Onde, saa er det i stadig Tilbagegang og saaledes omgjærdet fra Lovgivningens Side, at det i en vis Forstand er den mest betryggende Brugsform, vi kjende for Leie af Jord. Det er fremdeles ikke paavist — jeg sigter her til den Lov, der forelaa forleden Dag — at det er en stor Del Eiendomme, der efterhaanden ere bragte ud af Omsætningen og bragte ind under den døde Haand, et Ord, som man nu har indført i det danske Sprog. Det er tvertimod godtgjort, at det er et forholdsvis meget ringe Antal, og jeg tillader mig at paastaa, at det, der findes under, hvad man behager at kalde den døde Haand, er et naturligt og berettiget Udslag af Friheden. Friheden kræver Mangfoldighed og vil overalt skabe Mangfoldighed. Den Frihed, som i et Land med mange complicerede Forhold ikke kunde fremkalde den Virkning, at enkelte Landeiendomme eller Kapitaler kom til at hvile med en vis Ro over sig, maatte gennem Generationer, kunde man paa Forhaand være sikker paa var ved Tvangs- og Forbudsbestemmelser bleven begrænset. Det er derfor etendommeligt, at det fortrinnsvis er fra Frihedens Talsmænds Side, at man er saa bange for enhver nok saa ringe Mangfoldighed, saasnart den ikke passer ind i det ensartede System, som man gjerne ønsker for alle Landeiendomme. Jeg over endog at gaa saa vidt, at jeg vil paastaa, at det er en Fordel for de enkelte, vi have af den Slags Eiendomme, at være i denne Stilling, naar der ikke kommer Mere under den døde Haand, end Tilfældet er hos os. Under den feberagtige Uro, der hersker i de økonomiske Forhold i vort Aarhundrede og vel ogsaa vil være tilfælde i det næste, er det ikke til Skade, at Friheden har den Følge, at der paa enkelte Steder kan uddanne sig et noget mere roligt økonomisk Liv end det, der kommer frem i den almindelige Malfstrøm. Det er endvidere af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Goos) paavist, at denne Unddragelse fra den frie Omsætning, fra Enkeltmands Besiddelse, paa ingen Maade er eviggjort, at her er en formel Ret hjemlet ved Praxis til at foretage Afhændelser. Jeg vil supplere denne Bemærkning

med, at efter Tingenes egen Natur ville disse Eiendomme, som nu ere, hvad man behager at kalde under den døde Haand, gaa ud deraf igjen og maatte aldrig komme der mere. Det tror jeg er den naturlige Følge af Frihed i saadanne Forhold. Der er for mig ingen Tvivl om, at, naar Kravene ved de forskellige Stiftelser stige i en saadan Grad, at de ikke kunne tilfredsstille alle de sociale Formaal, som de skulle opfylde, ville de af sig selv søge at afhænde. Det er den naturlige og rigtige Wei. Der er ikke Spor af Grund til at tro, at Bestyrelserne af den Slags Stiftelser skulde sætte som deres første Formaal at skabe Fordeindom sammen og som deres sidste Formaal at opfylde de Bestemmelser, for hvilke de ere stiftede. Naar de ikke kunne faae et passende Udbytte af deres Eiendomme, saa ville de være naturlig og rimelig kaldede til at afhænde snart den ene og snart den anden; altsaa heller ikke i denne Henseende ere disse Tvangs- og Expropriationsbestemmelser paa deres Plads. Fremdeles er det ikke paavist — og dette gjælder det 3die af de forelaagte Lovforslag —, at Arveskæftafgifterne skulde være et socialt Onde, som skulde gjøre det nødvendigt, at man ogsaa her kommer med Tvangsbestemmelser. Jeg skal tillade mig ved et Exempel at fremstille Forholdet, saaledes som det i Virkeligheden maa komme til at stille sig, idet jeg indskyder den lille personlige Bemærkning, at det gaar mig, som det gaar adskillige Medlemmer her i Thinget, at vi ere netop Arveskæftere og altsaa ogsaa personlig kunne have en Mening om, hvorledes det stiller sig, saa at vi, alle Talemaader fraregnede, kunne komme til Erfjendelse af, hvorvidt Arveskæftafgifterne ere et socialt Onde. I den største Del af Nordjælland ere Alle kongelige Arveskæftere og Staten er vort Herkab. Jeg har imidlertid albrig hørt, at man egentlig har følt sig trykket af disse Fæstefgifter eller følt, at enten den personlige Frihed eller Eiendomsraadheden eller den økonomiske Fremgang overhoved i nogen Henseende har været paavirket af disse Arveskæftafgifter. Hvorledes vil Stillingen være? Baade for en kongelig Arveskæft og for en anden Arveskæft vil den være saaledes, at Spørgsmaalet om Berettigelsen til at ønske Arveskæftafgifterne afløste kan først opstaa, naar alle andre Dyrger paa Jorden ere borte, det vil sige alle Prioriteter og den Art Byrder, som han kan faae afløst ad Frivillighedens Wei. Saalænge de eksistere, vil ingenstomhelst Arveskæft nogenstunde tænke paa, at han betaler Arveskæftafgifter, ligesaa lidt som paa sine Statter. Først naar han har befriet sin Eiendom fra alle Prioriteter, kan det Spørgsmaal opstaa